

Список використаних джерел:

1. Стоїцизм. Вікіпедія. URL: <https://uk.wikipedia.org/wiki>
2. История политических учений / Под ред. С.Ф. Кечекьяна и Г.И. Федьнина. Госюриздат, 1955. 771 с.
3. Філософський енциклопедичний словник / Інститут філософії НАН України. К.: Атріс, 2012. 742 с.
4. Стоїчна філософія: історія виникнення та розвитку. URL: <https://ru.osvita.ua/vnz/reports/philosophy/13131/>
5. Философский словарь / Под ред. И.Т. Фролова. 4-е изд. М.: Политиздат, 1980. 444 с.
6. Семёнов Ю.И., Введение в науку философии: Книга 2. Вечные проблемы философии: от проблемы источника и природы знания и познания до проблемы императивов человеческого поведения, М., «Книжный дом», 2013. 344 с.
7. Хрисипп. Вікіпедія. URL: <https://vikent.ru/author/2260/>
8. Сенека. Вікіпедія. URL: <https://uk.wikipedia.org/wiki>

Шкільний О.О.

*професор кафедри менеджменту Уманського національного
університету садівництва*

**ФОРМУВАННЯ ЕФЕКТИВНИХ ЕКСПОРТНО-ОРІЄНТОВАНИХ
ЛАНЦЮГІВ ПОСТАЧАННЯ ПЛОДОЯГІДНОЇ ПРОДУКЦІЇ**

Лібералізація світової торгівлі сприяє зниженню рівня протекційних торговельних бар'єрів та підвищенню рівня добробуту споживачів. Проте неконтрольована дія конкурентних чинників на глобальних аграрних ринках може призвести до руйнівних наслідків і може супроводжуватися зовнішніми ефектами, зокрема неадекватною ринковою силою окремих суб'єктів підприємства, а також банкрутством підприємств та занепадом галузей.

На світовому ринку вітчизняні аграрні формування зазнають конкурентного тиску з боку зарубіжних постачальників, які спираються на потужний ресурсний потенціал розвинених країн. На наш погляд, механізми розбудови експортно-орієнтованих ланцюгів постачання повинні відображати дотримання принципів оптимальності Парето для підприємств, які постачають плодоягідну продукцію на світовий ринок.

У випадку помилок (збоїв) у дії ринкового механізму посилюється необхідність залучення ефективних управлінських рішень. Це дозволяє спільними зусиллями перешкоджати опортуністичним діям окремих глобальних конкурентів, розробляти програми сприяння розвитку інноваційних технологій виробництва, координувати наукові дослідження, поліпшувати якість експортованої продукції.

Розвиток зовнішньоекономічної діяльності вимагає розбудови інфраструктури, зокрема логістичної. Глобальна логістика значною мірою відрізняється від внутрішньої, що пов'язано з особливостями кон'юнктури світових ринків, різними економіко-правовими засадами підприємництва, ринковою силою провідних конкурентів, відмінностями у стандартах якості, а також суттєвим впливом державного та регіонального регулювання цієї сфери.

Угода про асоціацію між Україною та Європейським Союзом відкрила нові можливості для експорту. Серед покупців українських плодів, ягід та горіхів у 2020 р. слід відзначити Польщу (обсяг експорту 57,7 млн дол. США), Францію (19,7 млн дол. США), Німеччину (17,2 млн дол. США), Нідерланди (11,6 млн дол. США), Італію (11,5 млн дол. США), Австрію (11,2 млн дол. США), Туреччину (10,5 млн дол. США), Чехію (9,6 млн дол. США), Грецію (9,5 млн дол. США), Білорусь (9,2 млн дол. США). Загалом у 2020 р. Україна експортувала плодів та горіхів на суму 238,4 млн дол. США, а імпортувала – на суму 794,9 млн дол. США, що вимагає конструктивних заходів щодо досягнення позитивного зовнішньоторговельного сальдо в цій сфері [3].

Експортно-орієнтована плодюча сфера може розглядатися в контексті процесів, що там відбуваються (виробництво плодів та ягід, технічна переробка, фінансування, експортна логістика), що дозволяє проаналізувати види діяльності з точки зору витрат ресурсів та ефективності їх використання, а також задоволення потреб та запитів споживачів цільових маркетингових ніш. Усвідомлення суті управлінських та регуляторних проблем потребує певного періоду, а формування довгострокових цілей менеджменту досягається завдяки врахуванню інтересів стейкхолдерів.

Значна кількість продукції садівництва в Україні виробляється в невеликих за розмірами підприємствах. Проте вони не спроможні гарантувати стандарти якості, самостійно сформувати великі партії продукції і забезпечити її просування на експортні ринки.

Як показує світовий досвід, значний експортний потенціал спроможні формувати агропродовольчі кластери. Такі підприємницькі структури можуть конкурувати не лише з провідними підприємствами регіонального ринку, але й із економічно потужними фірмами на глобальних ринках продукції садівництва. В рамках українсько-французького співробітництва передбачається реалізація в Вінницькій області спільного регіонального проекту, що передбачає [1]:

- створення агропромислового кластера на основі залученням підприємств харчової промисловості;
- створення агрохабу;
- заходи щодо забезпечення ефективності виробництва в регіоні з метою підвищення рівня добробуту споживачів та захисту довкілля;
- удосконалення іригаційних технологій, відповідно до кліматичних змін.

Управлінські рішення в умовах функціонування об'єднань товаровиробників, зокрема кооперативних, спроможні забезпечити [2, с. 103]:

- належний контроль за просуванням продукції від виробників до споживачів;

- удосконалення технологічних та організаційних характеристик виробництва;
- якісні характеристики плодів та ягід відповідно до вимог цільових маркетингових ніш;
- поширення оперативної інформації про кон'юнктуру ринку;
- формування товарних партій продукції для конкретних замовників;
- оперативну інформацію щодо митно-тарифного і нетарифного регулювання;
- уникнення окремих посередницьких структур на шляху до кінцевих споживачів.

Виявлення проблемної ситуації в умовах функціонування експортно-орієнтованих ланцюгів постачання плодючої продукції передбачає сканування внутрішньої та зовнішньої інформації, також розгляд альтернативних управлінських рішень. Наступними кроками можуть бути оцінка наявних ресурсів, планування стратегічних дій та можливих наслідків, вибір альтернатив, втілення в життя стратегічних рішень та аналіз їх ефективності.

Отже, можливість зміцнення експортного потенціалу вітчизняних садівничих галузей визначається втіленням в життя структурного елементу аграрної політики, залученню об'єднань товаровиробників до участі в зовнішньоекономічній діяльності та підвищенню ефективності менеджменту в експортно-орієнтованих ланцюгах постачання плодючої продукції.

Список використаних джерел:

1. На Вінничині створять україно-французький аграрний кластер. URL: <https://agropolit.com/news/19892-na-vinnichini-stvoryat-ukrayino-frantsuzkiy-agrarniy-klaster> (дата звернення: 19.03.2021).
2. Сало І. А. Розвиток вітчизняного ринку плодів і ягід в умовах глобалізації. *Причорноморські економічні студії*. 2016. Вип. 11. С. 101-107.

3. Україна зменшила експорт плодово-ягідної продукції на 8%. URL: <https://agravery.com/uk/posts/show/ukraina-zmensila-eksport-plodovo-agidnoi-produkcii-na-8> (дата звернення: 19.03.2021).

Яцюк Ю.А.

*Викладач Уманського державного педагогічного університету імені
Павла Тичини*

ПЕДАГОГ – ДБАЙЛИВИЙ САДІВНИК: ІДЕЯ Г. СКОВОРОДИ І СУЧАСНІСТЬ

Григорій Савич Сковорода (1722–1794), видатний український філософ, просвітитель-гуманіст, письменник розпочав педагогічну діяльність у Переяславському колеґіумі як викладач поезії. Він вносить до власного підручника "Рассуждение о поэзии и руководство к искусству" чимало новацій. Сковорода працював викладачем Харківського колеґіуму, викладав поетику, синтаксис, грецьку мову і курс "благонравності", працював добровільно у позанавчальний час у монастирських садах м. Харкова.

Першу збірку "Сад божественних пісень" він написав у 50–ті роки. Саме в цей час були створені його основні філософські, педагогічні та літературні твори - трактати, діалоги та притчі. Маючи знання з філософії, іноземних мов, літератури, тодішньої педагогіки, він до того ж чудово співав, грав на скрипці, флейті, сопілці, бандурі, чудово малював. Його багатопланова літературна, філософська, педагогічна спадщина належить до визначних надбань прогресивної педагогіки. Обґрунтував принципи гуманізму, народності та природовідповідності у вихованні. Природні задатки у людей неоднакові але кожна людина, на його думку, має можливість, спираючись на них, розгорнути успішну діяльність у тій чи іншій галузі. Природа, писав він, подібна до багатого фонтана, що наповнює різні посудини до повної місткості.